

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

Mukachevo State University
Psychology Chair
The Witold Pilecki State University in of Applied Sciences in Oświęcim
University of Applied Sciences in Elblag
Pryaszów University
Lesya Ukrainka Volyn National University

Personality Formation: Personogenetic Context

Collection of theses
III International Scientific and Practical Conference

Mukachevo April 23-24, 2025

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)*

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:

Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент;
Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецько
І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

9. Котлова Л. О. Гендерні особливості конфліктних форм поведінки у підлітковому та юнацькому віці. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2013. № 19. С. 95–99.
10. Коць М. О. Психологічний аналіз регуляції професійно-комунікативного потенціалу майбутнього вчителя як суб'єкта педагогічної взаємодії. *Психологія: реальність і перспективи*: збірник наукових праць РДГУ. 2020. № 15. С. 77-83.

УДК 615.851-042.3:616.89-008.441:616.891.6-053.85:159.922.62(043.2)

ІРИНА БРЕЦКО
кандидат психологічних наук, доцент
завідувач кафедри психології
Мукачівський державний університет
ВАСИЛЬ ДУФИНЕЦЬ
доктор мед. н., професор, доцент
кафедри психології
Мукачівський державний університет
ДОРЧИНЕЦЬ М.
здобувачка 1 курсу, групи П-1м
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ВПЛИВ ЗАСОБІВ ПСИХОТЕРАПІЇ НА ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ ЛЮДЕЙ ЗРІЛОГО ВІКУ

Сучасні умови життя і діяльність висувають підвищені вимоги до адаптивних механізмів людини. Велика кількість антропогенних катастроф, зон військових конфліктів, стихійного лиха та інших видів інтенсивного стресового впливу викликають різні форми дезадаптації, нервово-психічні і психосоматичні порушення, посттравматичні стресові розлади. Відсутність в суспільстві стабільної ідеологічної бази і матеріальної основи гармонійного розвитку особистості наповнюють палітру буденного життя агресивними відтінками і створюють додаткову психологічну напруженість не лише у дорослих, але і дітей.

Проблемою стресу та стресостійкості займалися такі вчені, як Л. Бурбо, У. Кеннон, В. Каппоні [1], А. А. Крилов, І. Новак [2], Г. Сельє [3], Л. Хей, Т. Шлепецкий [4; 5].

Як свідчить аналіз літературних джерел, одним з основних способів подолання стресу є створення системи психічного захисту. Головною функцією психологічного захисту є «огородження» сфери свідомості від негативних, що травмують особистість переживань. У широкому змісті цей термін вживається для позначення будь-якого поводження, у тому числі й неадекватного, спрямованого на усунення дискомфорту.

Модель психотерапії при психосоматичних розладах побудована на підставі принципів комплексності, індивідуальності, наступності і стадійності в діагностиці і лікуванні пацієнтів.

Основою терапевтичної тактики при психосоматичних розладах є використання комплексного біологічного і соціореабілітаційного впливу, у якому провідне місце займає психотерапія [6].

У роботі з психосоматичними розладами людей у зрілому віці

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

використовуються всі відомі психотерапевтичні підходи. Проте вибір конкретного методу і приватних методик залежить від ряду чинників, а саме картини захворювання, особистісних особливостей пацієнта, часу, який планується витратити на психотерапію, компетенції психотерапевта (володіння певними психотерапевтичними підходами).

Методи, які застосовуються в психотерапії психосоматичних розладів зрілої людини поділяють на дві групи: глибинно-психологічні методи і методи, орієнтовані на симптом та модифікацію поведінки. На практиці вони можуть комбінуватися.

Глибинно-психологічні методи ставлять за мету розкриття психологічного конфлікту, який стоїть за психосоматичними симптомами, перебудову особистості в цілому і її відносин з навколишнім світом. Важливо мати на увазі, що усунення симптомів не є первинною метою - вони слабшають і зникають у міру того, як досягаються названі вище цілі.

До цієї групи належить психоаналіз, різні напрямки психодинамічної психотерапії, екзистенційно-гуманістичні методи (гештальт-терапія, психодрама і т.д.) Необхідними умовами застосування цих підходів є здатність пацієнта до саморефлексії та наявність достатнього часу для проведення курсу психотерапії. Існують короткострокові і довгострокові методи. До короткострокового курсу відносять від 15 до 24 занять по 50 хвилин один або два рази на тиждень [7; 8].

Використовуються як індивідуальні, так і групові форми глибинно-психологічної психотерапії. Методи, спрямовані на розкриття симптоматики, не застосовують в гострій стадії захворювання, тому що психоемоційнийотреагирование може привести до обваження стану. До методів, орієнтованих на симптом та модифікацію поведінки, можна віднести когнітивно-поведінкову психотерапію, а також гіпнотерапії та інші сугестивні і аутосугестивних методи. Крім того, при психосоматичних захворюваннях використовують різні види невербальної і полувербальної психотерапії (тілесно-орієнтована психотерапія, дихальна гімнастика, вправи по м'язової релаксації, музична і танцювальна терапія, символдрама). Всього в психотерапії близько 40 основних напрямків і кілька тисяч методик.

У вітчизняній психології опонуюча поведінка (копінг) розглядається як усвідомлене раціональна поведінка, спрямована на усунення стресової ситуації. Умовою копінгу є стрес – стан особистості, неспецифічна реакція на фізіологічному, психологічному і поведінковому рівні, яка з'являється у відповідь на негативні події. Психологічна значимість копінгу у тому, щоб ефективно адаптувати людину до потреб у різних ситуаціях, дозволити оволодіти ними, ослабити і пом'якшити ці потреби, загасити стресову дію ситуації [9].

Провідні психологи сучасності виокремлюють такі способи подолання стресу:

1. Релаксація — це фізичне та психічне розслаблення, яке досягається через спеціальні техніки (глибоке дихання, м'язову релаксацію, слухання спокійної музики тощо).

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

2. Концентрація — здатність зосереджувати увагу на одному об'єкті, думці або дії.

3. Аутогенне тренування — метод самонавіювання, що включає спеціальні формули розслаблення (наприклад, «Моє тіло тепле», «Я спокійний»).

4. Медитація — практика зосередження уваги (часто на диханні, мантрах або відчуттях тіла), яка допомагає зменшити думкову метушню, покращити саморегуляцію та гармонізувати емоційний стан.

5. Групова психотерапія — форма психологічної допомоги, де люди обговорюють свої проблеми в колі інших учасників під керівництвом психотерапевта.

Література:

1. Capponi V. Stress e resilienza: strategie di adattamento. Milano: FrancoAngeli. 2019.
2. Новак І. Стрес та адаптація: психофізіологічні механізми. *Психологічний журнал*, 2018. Вип. 5(2). С. 33–40.
3. Selye H. Stress and the General Adaptation Syndrome. *Journal of the American Medical Association*. 2004. Vol. 292(5). P. 554–555.
4. Шлепецький Т. Групова психотерапія як метод підвищення стресостійкості. *Психотерапевтичний вісник*. 2019. Вип. 8(2). С. 90–97.
5. Шлепецький Т. Психологічні методи підвищення стресостійкості у дорослих. *Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка*. 2020. Вип. 42(1). С. 78–85.
6. Кісарчук З. Г., Гребін Л. О. Теоретичні основи групової психотерапії. Інститут педагогіки НАПН України. 2020. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/726851/1/Kissarchuk_Grebin2020.pdf.
7. Найчук В. В., Лесніченко Н. П. Розвиток стресостійкості особистості засобами арттерапії в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Психологія*. 2024. № 2. С. 133–136. DOI: [10.32782/psy-visnyk/2024.2.26](https://doi.org/10.32782/psy-visnyk/2024.2.26).
8. Особливості формування стресостійкості у зрілому віці засобами групової психотерапії. Репозитарій Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії. 2023. URL: <https://repository.khnnra.edu.ua/psychology/особливості-формування-стресостійко/>.
9. Павлик Н. Психологічна допомога, спрямована на гармонізацію психологічного здоров'я особистості в умовах психічного напруження в суспільстві. *Психологія і особистість*. 2021. № 1. С. 22–30.

УДК 305:316.62-055.2-053.85:316.48(043.2)

ПРИНА БРЕЦКО

кандидат психологічних наук, доцент
завідувач кафедри психології
Мукачівський державний університет

ДУДА В. О.

здобувачка 1 курсу, групи П-1м
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІ ЖІНОК СЕРЕДНЬОГО ВІКУ

Конфлікт є однією з ключових форм взаємодії між людьми в суспільстві, своєрідною "клітинкою" соціального буття. Він постає як форма соціальних відносин між реальними або потенційними суб'єктами дії, мотивація яких базується на суперечливих цінностях, інтересах, потребах або нормах.

ОСОБИСТІСНА ЗРІЛІСТЬ ТА СПЕЦИФІКА ЇЇ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	23
---	-----------

БРЕЦКО І., ВАРГА В., ТУРЗАЙ О. ПСИХОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА САМОРЕГУЛЯЦІЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ	25
---	-----------

ІРИНА БРЕЦКО, ВАСИЛЬ ДУФИНЕЦЬ, ДОРЧИНЕЦЬ М. ВПЛИВ ЗАСОБІВ ПСИХОТЕРАПІЇ НА ПСИХОСОМАТИЧНІ РОЗЛАДИ ЛЮДЕЙ ЗРІЛОГО ВІКУ	28
--	-----------

ІРИНА БРЕЦКО, ДУДА В. О. ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОВЕДІНКИ В КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ ЖІНОК СЕРЕДНЬОГО ВІКУ	30
---	-----------

БРЕЦКО І., ВАСИЛЬ ДУФИНЕЦЬ, ЗАВАДЯК О. ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОКОРЕКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА	33
---	-----------

ІРИНА БРЕЦКО, КАБАЦІЙ Н.В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІВЗАЛЕЖНОЇ ПОВЕДІНКИ У МОЛОДОМУ ШЛЮБІ.....	35
---	-----------

БРЕЦКО І., ЧЕРКЕВИЧ С. ЧИННИКИ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ТА ТРИВОЖНОСТІ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	38
---	-----------

ВОРОНОВА О. Ю., ДОБОШ М.І. ВПЛИВ ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА НА ФОРМУВАННЯ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА САМОСПРИЙНЯТТЯ СУЧАСНОЇ ОСОБИСТОСТІ	40
--	-----------

ГОШОВСЬКИЙ Я., БРЕЦКО І., ШКУРКІН В.В. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ ЕМПАТІЇ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ	42
--	-----------

КОРНІЄНКО І., КОМОНІ Р.Р. ВПЛИВ МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	45
---	-----------

КОРНІЄНКО І., НАІСТА Ю. АСЕРТИВНІСТЬ ЯК КЛЮЧОВА КОМПЕТЕНЦІЯ СУЧАСНОГО ПСИХОТЕРАПЕВТА.....	47
--	-----------

КОРНІЄНКО І., ФЕТЬКО А.	
--------------------------------	--

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>